

Täysistunto

Maanantai 14.12.2015 klo 12.01—0.39

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 51/2015 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2015 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

0.17 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa puhemies! Ensimmäisessä asian käsittelyn vaiheessa esittelin laajemmin ajatuksiani vuorotteluvapaan rajaukseen liittyen. Tämä hallitusohjelmaan perustuva 50 miljoonan euron säästölaki vuorotteluvapaan rajaamiseksi on kiireellisesti valmisteltu, ja siitä puuttuvat kattavat vaikuttavuusarviot, sekä sen arvioitu säästön määrä on kyseenalainen. Lisäksi tässä vaiheessa ei ole perusteltua tehdä uusia näin merkittäviä muutoksia vuorotteluvapaaseen, koska tällä hetkellä edellisenkään muutoksen vaikutuksia ei ole pystytty vielä arvioimaan.

Muistuttaisin, että vuorotteluvapaan alkuperäinen tarkoitus on ollut sijaisten työllistyminen ja työhyvinvoinnin parantaminen. Vuorotteluvapaajärjestelmällä on tutkitusti ollut pysyviä ja positiivisia vaikutuksia nimenomaan sijaisten parempaan työllistymiseen. Esimerkiksi työllistyneiden sijaisten työllisyys on ollut vielä kahdeksankin vuoden jälkeen 10 prosenttia korkeampi kuin vertailuryhmässä. Lisäksi vuorotteluvapaan käyttäjät kokevat vahvasti vuorotteluvapaan parantavan työssäjaksamista. Järjestelmän voidaan siis sanoa olevan toimiva.

Näin ollen esitän lain hylkäämistä vastalauseen 1 mukaisilla perusteluilla.

0.19 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Nurmisen tekemää hylkäysesitystä.

0.19 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Vuorotteluvapaalain mukaan vuorotteluvapaan tavoitteena on yhtäältä edistää työntekijöiden työssäjaksamista ja toisaalta parantaa työttömien työllistymisedellytyksiä. Vuorotteluvapaalle jääneet ovat muun muassa Jyväskylän yliopistossa vuorotteluvapaan vaikutuksista tehdyn tutkimuksen mukaan kokeneet itse henkisen ja fyysisen hyvinvointinsa ja motivaationsa parantuneen vapaan ansiosta. He ovat myös yleensä palanneet siihen työhön, josta ovat jääneet vapaalle. Vapaalle jäämisen motiiveja ovat olleet muun muassa työpaineet, stressi tai levon tarve. Jo pelkkä vuorotteluvapaan mahdollisuus on lisännyt ihmisten jaksamista työelämässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2015 vp

Mahdollisuus vuorotteluvapaaseen toimii siten perälautana, johon työntekijä tietää voivansa yrittää turvautua, jos tilanne alkaa tuntua mahdottomalta. Perälaute itsessään vähentää voimattomuuden ja vaihtoehtottomuuden tunnetta ja helpottaa stressiä sekä kykyä löytää ongelmiin ratkaisuja. Erityisen selviä ovat hyödyt, joita sijaiset järjestelmässä saavat. Vuorotteluvapaasijaisuus on työvoimapolitiikan palveluista se, jossa työllistytään kaikkein parhaiten.

Vuorotteluvapaa on järjestelmänä onnistunut ja antanut monelle mahdollisuuden kerätä voimia ja jaksaa työssä pidempään. Erityisesti vuorotteluvapaasta ovat hyötynneet ja sitä ovat hyödyntäneet naiset, eli 70 prosenttia kaikista vuorotteluvapaan käyttäjistä on ollut naisia, ja siksi myös nämä leikkaussuunnitelmat kohdistuvat erityisesti heihin. Yleisimmin vuorotteluvapaasta hyödyntäneet ovat ammatiltaan olleet viime vuonna hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijöitä, opettajia ja muita opetusalan erityisasiantuntijoita, terveydenhuollon asiantuntijoita ja niin poispäin.

Pidän hyvin valitettavana sitä, että hallitus juuri tähän työssäjaksamista parantavaan järjestelmään nyt iskee kyntensä. Tämän ehdotuksen todelliset säästövaikutukset ovat todennäköisesti pienet. Työelämässä olevien työssäjaksaminen saattaa heikentyä, ja samalla monen työttömän, joka pystyisi nykyisessä työssään ylläpitämään työelämävalmiuksiaan, asema heikkenee tämän esityksen vuoksi, työttömyys pitkittyy ja työllistyminen vaikeutuu. Nämä molemmat vaikutukset voivat paitsi olla inhimillisesti raskaita myös samalla heikentää julkisen talouden pitkän aikavälin rahoitusperustaa.

Tällä perusteella esitän, että lakiesitys hylätään.

0.23 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Sekä edustaja Nurminen että edustaja Alanko-Kahiluoto, molemmat, perustelivat hyvin ja ansiokkaasti vuorotteluvapaan merkitystä niin työelämässä kuin ihmisten hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta. Tästä syystä kannatan Ilmari Nurmisen hylkäysesitystä.

0.23 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Alanko-Kahiluodon tekemää hylkäysesitystä.

Tässä hallituksen esityksessä käytännössä tuhoetaan yksi merkittävistä työuran jatkamisen mahdollistajista. Jatkossa tulemme näkemään sen, että vain hyvätuloiset voivat hakea ja hakeutua tämän järjestelmän piiriin, koska muilla ei siihen enää taloudellisista syistä ole mahdollisuutta. Tämä on erittäin surullista. Tällainen järjestelmä, josta on kiistatta ollut hyötyä, on tuottanut monelle mahdollisuuden hengähtää ja antanut voimia jatkaa työuraa pidemmän aikaa. Moni on kokenut sen ja kertonut, että sillä on ollut uudistava vaikutus. Palattuaan takaisin työelämään he ovat muuttaneet muita työtehtäväjärjestelyjään ja pystyneet jatkamaan sitten reilusti eläkeikään ja siitä ylöspäinkin. Olemme pahoillamme tästä muutoksesta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.